

Beekje stoffeert es bij Willink

De Willinkbeek bij Ratum heeft een natuurlijke begroeiing. Iets om vooral zuinig op te zijn.

door Henk Harmsen

WINTERSWIJK - We lopen vanaf het bruggetje bij de naamgever, boerderij Willink, door een weiland langs de kronkelige Willinkbeek. Jan Stronks wil ons na een eerste verkenning nog even de plek wijzen waar hij de iepenpage ontdekte. Een blij moment want doordat de iepenziekte veel bomen velde, kwam de mooie dagvlinder alleen nog in Zuid-Limburg voor.

Natuurkenner Stronks is al jaren medewerker van Stichting Staring Advies. Ook adviseur André Kaminski van de Stichting Achterhoek weer Mooi (StAM) en fysisch geograaf en mede-'StAM-gast' Peter Oldeman wandelen mee. De helder stromende beek gaat diep schuil onder bomen en struiken, verderop wordt de bedding hier en daar meer zichtbaar. Een brede strook groen begeleidt hier de Willinkbeek, die van de grens bij Oeding stroomt naar de samenvloeiing met de Ratumsbeek, noordelijk van het dorp Winterswijk. Een exacte bron is niet aan te wijzen; diverse gebieden aan Duitse zijde voeden de

beek, de waterhoogte hangt sterk af van de neerslag.

Oldeman wijst op de keiharde kalkbodem van de beek. Wie op laarzen door het water loopt, zakt niet weg, de hier zichtbaar wordende ondergrondse kalklaag, waar de Willinkbeek doorheen snijdt, is zo hard dat sommige Ratumse bouwwerken bij wijze van fundering op die laag zouden zijn gebouwd, zo wordt verteld. Of dat kan blijft twijfelachtig, omdat de kalk zacht wordt als er water bij komt. Het is dezelfde muschelschelpkalk van 240 miljoen jaar oud als

die in de nabijge steengroeve, hier verder omhoog wordt gedrukt.

Het water is helder, in waterschapstermen van het 'hoogste ecologische niveau' (HEN). Waar de beek hier 'puur natuur' is of gegraven weten we niet. Mogelijk zijn natte gebiedjes al in de middeleeuwen kunstmatig met elkaar verbonden om het water in natte tijden af te voeren. In elk geval zijn de beken er al eeuwen en vormen ze tegenwoordig waardevolle natuurgebieden en -verbinders. Oude kaarten vanaf 1844 tonen dat er vroeger meer woeste grond

■ Jan Stronks (rechts) en Peter Oldeman met laarzen in de Willinkbeek. De beekbodem van muschelschelpkalk is zo hard dat de mannen niet wegzakken. foto Theo Kock

langs lag, die geleidelijk in cultuur kwam, maar de loop van de beken veranderde nauwelijks. De kalkbodem heeft bijzondere invloed op de flora en daarmee ook op de vlinderwereld. Stronks vond langs de Ratumsse beken bijzondere dagvlinders zoals de keizersmantel, de grote vos en de grote weerschijnvlinder. De begroeiing langs de Willinkbeek is heel divers: we vinden al lopend fladderierp, zoete kers, winterlinde,

zwarte els, gewone es, zomereik, populier, slee- en meidoorn, hazelaar, kardinaalsmuts, wilroos. De vele autochtone boomsoorten op de beekoever maken dit prachtig stukje natuur tot een waardig landschapsmonument. Klimop tot hoog in de bomen, elders nogal eens ten onrechte verwijderd, trekt soms grote groepen kramsvogels en koperwieken. We horen de lach van de groene specht en André Kaminski ontdekt een

graspieper. Hier en daar zijn langs de beek wel wat brandnetelhoekejes als sporen van (over)bemesting. „Het zou goed zijn als langs de beken een zone van zo'n 10 meter bemestingsvrij bleef”, zegt Jan Stronks. „Maar dan vrijwillig en met een goede compensatie voor de boeren. Alleen verbieden kan echt niet.”

.....
Dit is deel 26 in de serie over Oost-Gelderse landschapsmonumenten.

“Kunstmestvrije zone is nodig, maar alleen met goede compensatie voor de boeren

Jan Stronks, natuurkenner